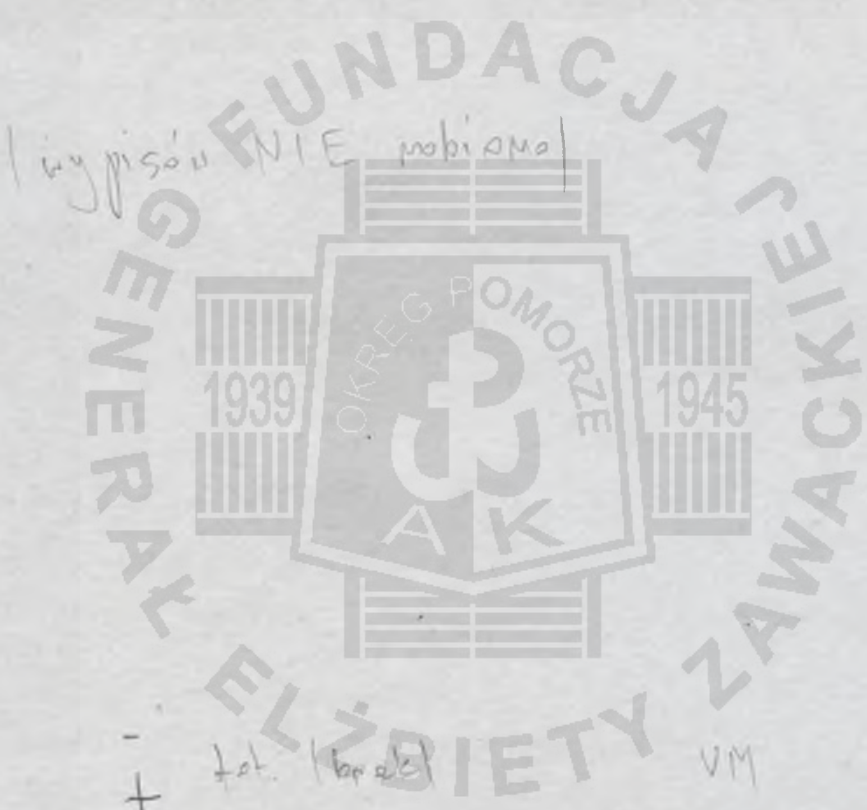

2008 D.W. - jubileusz 100 lat

MEMORIAL

General Marii Wittek

GRANATSZTEJN Sare **ŻOB**
Warszawa

ps. ?

(1922 - 1943?)

3389/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GRANATSZTEJN Sewe

3383 | USK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie bez

I II Relacja

Sara GRANATSZTEJN - MS

Urodziła się w 1922 lub 1924 r. w Warszawie.

Była uczennicą Jehudy, żydowskiego gimnazjum dla dziewcząt, przy ul. Długiej 55. W latach gimnazjalnych należała do Frajhajtu (Żydowska Socjalistyczna Młodzież Robotnicza „Wolność”).

Od 1940 r. w getcie warszawskim należała do Droru i do ŻOB. W dniu 29 listopada 1942 r. wraz z Dawidem Szulmanem i Berlem Braude wzięła udział na ul. Muranowskiej w wykonaniu wyroku śmierci na Izraelu Firście, agencie gestapo. W dniu 18 stycznia 1943 r. została zatrzymana na ul. Muranowskiej razem z Tema Szejderman i Leą Perlsztejn. Prawdopodobnie zginęły w Treblince.

Postanowieniem Prezydenta RP B. Bieruta Nr 154/48 z dnia 19 kwietnia 1948 r. odznaczona pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Źródła:

GRANATSZTEJN Sara

Sł. uczestniczek..., s. 125; - Engelking, Leociak, Getto warszawskie..., s. 714; Grupińska, Odczytanie Listy..., s. 72.

Wykreślić z tabeli „uczestnik powstania w getcie” !!!

(1922-18 I 1943)

190 warszawski zginęła

PPAK, J 3389/WSK, DW Uda KiDR, Uly bez Kapi tutyku III RP Szeptak

Biogram ojciec. meż E2 i D, by do T tomy a Stoumike UM- Kobiet
2 ul. egami niedużte B. Ammoustręgo -11-2

GRANATSZTEJN Sara (1922 - 1943?)

Sara Granatszejn, obywatelka polska narodowości żydowskiej, urodziła się w 1922 lub 1924 r. w Warszawie. Była uczennicą Jehudyi, żydowskiego gimnazjum dla dziewcząt przy ul. Długiej 55. Jako uczennica należała do Frajhajtu (Żydowskiej Socjalistycznej Młodzieży Robotniczej „Wolność”).

Od 1940 r. uczestniczyła w getcie warszawskim w seminarium organizowanym przez podziemne gimnazjum Droru (centrolewicowej syjonistycznej organizacji młodzieżowej) na ul. Dzielnej 34. Będąc członkinią zakonspirowanego Droru pełniła funkcję kolporterki prasy podziemnej. Od czasu utworzenia w październiku 1942 r. Żydowskiej Organizacji Bojowej została bojownicą ŻOB-u. W dniu 29 listopada 1942 r. wraz z Dawidem Szulmanem i Berlem Braude wzięła udział jako obstawa na ul. Muranowskiej w wykonaniu wyroku śmierci na Izraelu Firście, wzbogaconym członku Judenratu - Rady Żydowskiej, agencie gestapo. W czasie II Akcji Likwidacyjnej została zatrzymana w dniu 18 stycznia 1943 r. na ul. Muranowskiej razem z Leą Perelszejn. i Temą Schneiderman, wielokrotną kurierką do getta w Białymstoku. Najprawdopodobniej zginęły w Treblince.

Postanowieniem Prezydenta RP Nr 154/48 z dnia 19 kwietnia 1948 r. Sara Granatszejn została odznaczona pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. Wniosek o odznaczenie Krzyżem Walecznych z dnia 2 IV 1948 r. przedstawił ZG Zw. Żyd. Uczestników Walki Zbrojnej z Faszyzmem z uzasadnieniem: „Za zasługę w walce konspiracyjnej w czasie okupacji: Członek ŻOB-u. Należała do grupy, która wykonała wyrok śmierci na gestapowca Firsta.”

=====
A BKiOKPRP, Pośmiertny wniosek odznaczeniowy Granatszejn Sary; APAK, T: 3389/WSK; DW UdsKiOR, Wykaz Kapituły VM III RP, Suplement;
Cukierman, *Nadmiar...*, s. 179; Engelking, Leociak, *Getto Warszawskie...*, s. 714; Folman-Raban Ch., *Nie rozstałam się z nimi*, W-wa 2000, s. 71, 184; Grupińska, *Odczytanie Listy...*, s. 72, 126, 169, 188; Gutman I, *Żydzi Warszawscy 1939-1943. Getto-podziemie-walka*, W-wa 1993, s. 409; Mark, *Walka i zagłada ...*, s. 152; *Sł. uczestniczek...*, s. 125.

GRANATSZTEJN Sara (1922 - 1943?)

Sara Granatsztejn, obywatelka polska narodowości żydowskiej, urodziła się w 1922 lub 1924 r. w Warszawie. Była uczennicą Jehudyi, żydowskiego gimnazjum dla dziewcząt przy ul. Długiej 55. Jako uczennica należała do Frajhajtu (Żydowskiej Socjalistycznej Młodzieży Robotniczej „Wolność”).

Od 1940 r. uczestniczyła w getcie warszawskim w seminarium organizowanym przez podziemne gimnazjum Droru (centrolewicowej syjonistycznej organizacji młodzieżowej) na ul. Dzielnej 34. Będąc członkinią zakonspirowanego Droru pełniła funkcję kolporterki prasy podziemnej. Od czasu utworzenia w październiku 1942 r. Żydowskiej Organizacji Bojowej została bojownicą ŻOB-u. W dniu 29 listopada 1942 r. wraz z Dawidem Szulmanem i Berlem Braude wzięła udział jako obstawa na ul. Muranowskiej w wykonaniu wyroku śmierci na Izraelu Firście, wzbogaconym członku Judenratu - Rady Żydowskiej, agencie gestapo. W czasie II Akcji Likwidacyjnej została zatrzymana w dniu 18 stycznia 1943 r. na ul. Muranowskiej razem z Leą Perelsztejn. i Temą Schneiderman, wielokrotną kurierką do getta w Białymstoku. Najprawdopodobniej zginęły w Treblince.

Postanowieniem Prezydenta RP Nr 154/48 z dnia 19 kwietnia 1948 r. Sara Granatsztejn została odznaczona pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego VIRTUTI MILITARI. Wniosek o odznaczenie Krzyżem Walecznych z dnia 2 IV 1948 r. przedstawił ZG Zw. Żyd. Uczestników Walki Zbrojnej z Faszyzmem z uzasadnieniem: „*Za zasługę w walce konspiracyjnej w czasie okupacji: Członek ŻOB-u. Należała do grupy, która wykonała wyrok śmierci na gestapowca Firsta.*”

=====

A BKiOKPRP, Pośmiertny wniosek odznaczeniowy Granatsztejn Sary; APAK, T: 3389/WSK; DW UdsKiOR, Wykaz Kapituły VM III RP, Suplement; Cukierman, *Nadmiar...*, s. 179; Engelking, Leociak, *Getto Warszawskie...*, s. 714; Folman-Raban Ch., *Nie rozstałam się z nimi*, W-wa 2000, s. 71, 184; Grupińska, *Odczytanie Listy...*, s. 72, 126, 169, 188; Gutman I, *Żydzi Warszawscy 1939-1943. Getto-podziemie-walka*, W-wa 1993, s. 409; Mark, *Walka i zagłada ...*, s.152; *Sł. uczestniczek...*, s. 125.

I 12 Dokumenty (sensu stricto) dotyczące
osoby relatora

2010.02.001

2 Kanc. Prosz RP do SZ

P. 113/03

B 358

VII 2103

Wzrost: 170cm
VRL

I 12-1

POSMIERTNY

WNIOSEK ODZNACZENIOWY

Za zasługę w walce konspiracyjnej w czasie okupacji /określić dok-
ładnie charakter zasługi/ Członek ZOPu. Należała do grupy, która ...

wykonała wyrok śmierci na gestap. Birata

Teren działalności w okresie pracy, która powoduje odznaczenie

..... Warszawa ghetto

odznaczenie Kasya Walecanych

1. Nazwisko i imię Granatsztejn Sara

2. Nazwisko z poprzednich małżeństw i rodowe

3. Imiona rodziców

4. Miejsce i dokładny adres urodzenia

5. Adres

6. Zawód wyuczony

7. Obecnie zajmowane stanowisko

8. Miejsce pracy

9. Stanowisko w pracy społecznej

10. Narodowość żydowska 11. Przynależność państwowa polska

12. Przynależność partyjna "DROR"

13. Udział w walkach z Niemcami /gdzie i kiedy/ Warszawa, ghetto. 1942-43r

14. Jak długo służył w Armii Polskiej i innych armiach

.....

15. Czy był ranny /gdzie i kiedy/

16. Posiadane odznaczenia; Rodzaj odznaczenia i klasa, data nadania,

za jaką zasługę

.....

.....

17. Kto podaje do odznaczenia Zarząd Gł. Zw. Zyd. Uczestn. Walk. Zbr. z. Faszyzm

18. Uzasadnienie wniosku

Opinia Zarządu Głównego
Zw. Zyd. Ucz. Walki Zbrojn. z Faszyzmem

Miejsce i data 2.IV.1948

Podpisy:

Przewodn. Zarządu Gł. /G. Smolar/

Sekr. Gen. /mjr. rez. P. Stern/

Pieczeńć

Opinia Centralnego Komitetu Żydów w Polsce

Miejsce i data 3.IV.1948.

Podpisy:

Przewodniczący CKZWP /dr. A. Berman/

Sekr. gen. /J. Łazebnik/

Opinia Głównej Komisji Odznaczeniowej:

Miejsce i data

Podpisy:

Za zgodność z oryginałem

Ekspert
Barbara Kruszyńska

9.07.2003

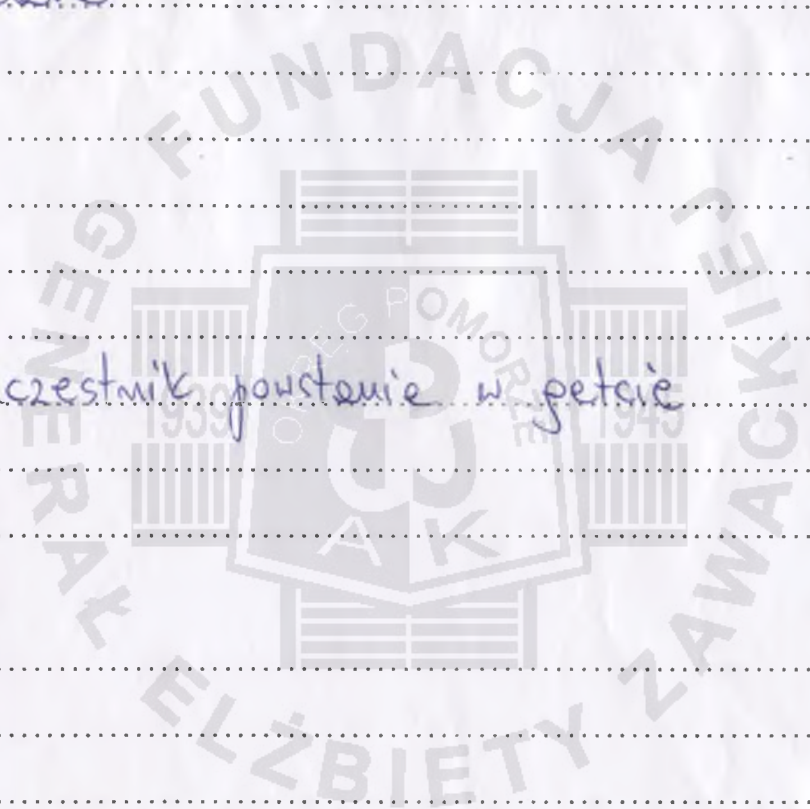
V. Nazwiskowe karty informacyjne

T: 33 89 / WSK

1711 supl.
Gramatsztej. 19/12/17

15 103

- 1. N Gramatsztej
- 2. I.,ps. Sare
- 3. ur.
- 4. st.
- 5. Org.
- 6. przydz uczestnik powstanie w petcie
- 7. funkcje
- 8. nr
- 9. źr.

5. Granatsztejn Sara
ur. w 1922 w Warszawie. Członek Freiheit. Po powstaniu ŻOB
przyłączyła się do DRor'u. Zginęła w I.1943 razem z Temą Sznaj-
derem i Leą Perelsztejn.

/wg oprac.z Izraela t.II s.693 /

5. Granatsztejn Sara

ur. w 1922 w Warszawie. Członek Freiheit. Po powstaniu ŻOB przyłączyła się do DRor'u. Zginęła w I.1943 razem z Temą Sznajderem i Leą Perelsztejn.

/wg oprac.z Izraela t.II s.693 /

Stum. z hebrajskiego - M. Friedman more VIII 03

SARA GRANATSZTEJN (1922 lub 1924 Warszawa -

Biogram w A. Grupińska „Odczytanie Listy”

Była uczennicą Jehudy, żydowskiego gimnazjum dla dziewcząt, przy ul. Długiej 55. W latach gimnazjalnych wstąpiła do Frajhajtu. W 1940, w getcie uczestniczyła w seminarium drorowców na dzielnej 34. 29 listopada 1942 wzięła udział w wykonaniu wyroku śmierci na Izraelu Firście, agencie gestapo. Sara została złapana na Muranowskiej razem z Temą Sznajdrman i Leą Perlsztejn 18 stycznia 1943. Najpewniej zginęła w Treblince. Chawka Folman pamięta Sarę ze szkoły i potem z getta. Mówi, że była bardzo mądra, często się czerwieniła i była zakochana w Marku Edelmanie

*Sara Kucyńska V.03
z ZJH od Jasielskiego*

i

GRANAT SZTAJN Sawa

- koleżanka Ch. Fdmen jeszcze przed wojną;
uczestniczyła w pierwszym Seminarium
zorganizowanym przez "Dron" przy Dzielnej
w czerwcu - lipcu 1940 r. Celem było przygo-
towanie nowych kadru młodych aktywistów-33
- "była rozpaczką z otoczonej gdy miała

Zob. Fdmen - Raban Ch. "Nie zostałam się
z nimi..." W-wa 2000, s. 39, 41, 184

D.K. 1504

1 kł. UMK

verte

16 lat w Marku Folmencie (ur. 8° 1914) -
starszym bracie Ch. Folmenc; był jej
nauczycielem w podziemnym gimnazjum
„Droru” - s. 71

- ✓ Sara GRANATSZTAJN - ur. 1922 w Warszawie. Członek
konspiracyjnego „Droru”, uczennica gimnazjum „Droru” w get-
cie, kolporterka prasy podziemnej. W styczniu 1943 r. wraz
z Berlem Brojde i Dawidem Szulmanem wykonała wyrok
śmierci na Izraelu Firście. Wywieziona do Treblinki na począt-
ku powstania w getcie. -s 184

Granatszejn Sara ż
ur. 1922 w Warszawie. Cienkimi „Freiheit”
Po utworzeniu ŻOB przyłączyła się do
Dtor'a (siewistyczne stg. mitodierowa)
Zginęła w T. 1943 razem z Temą Sznej-
dem; dec. Perelszejn 1945

[z kart przystanych z New-Yorku]

JN-K

1

20B

GRANAT S2TAYN Sewe

maswe

1939

1945

2 ob. Bantelski L.M. "Getto. Warsz. Termopile
 1943", W-wa 1999, s. 98
 0.6. 503

✓ M

Granatentyp

Może o ciekawym ZOB Granatentypami (ciężkie
obstawa likwidacyjnej cięciwie fideiwa 29 XI 42
42wałe f. nte)

być może ktoś błędnie Samy G. z ZOB

[wzrode un lejo rhuwe
A rhuwe rhuwe]

2ab B Mark „Zapade...” s 152

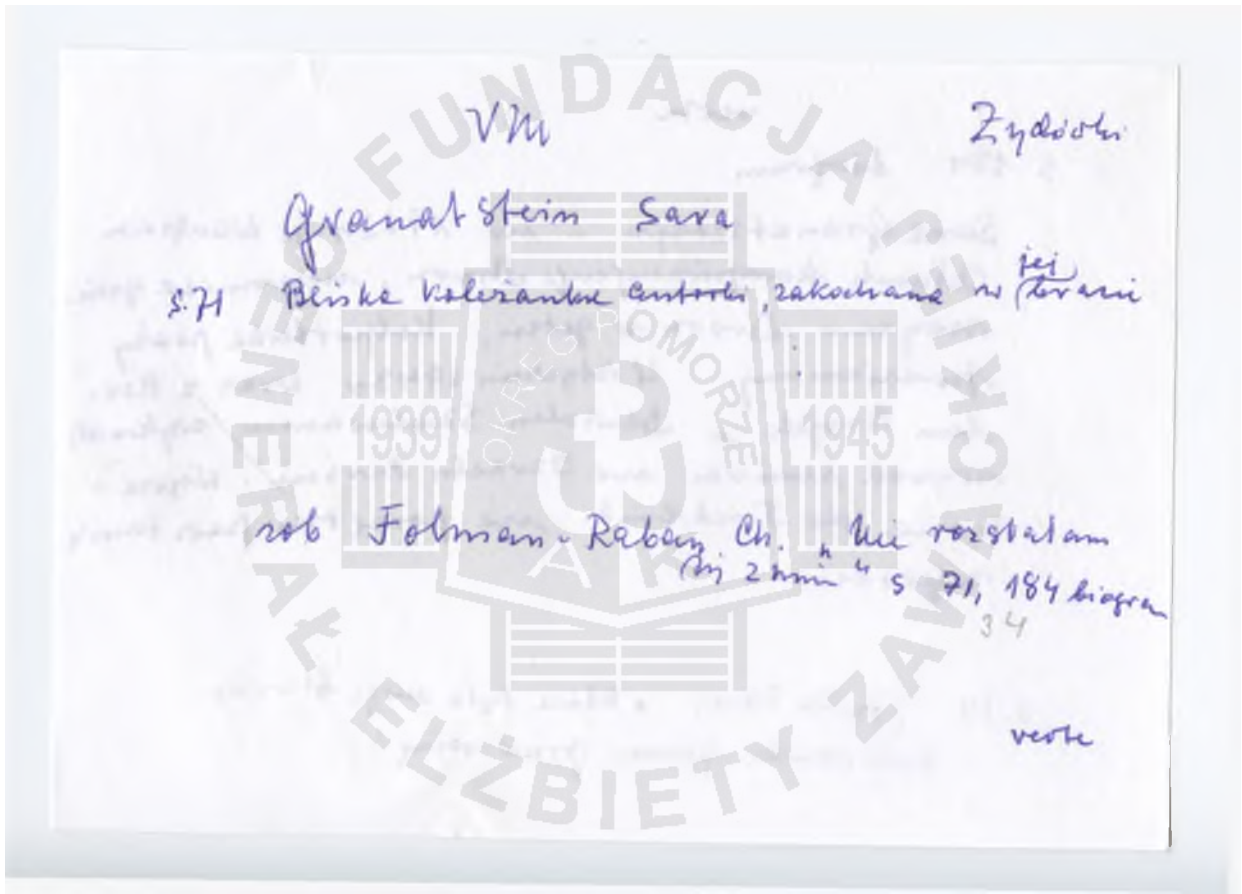
V III

Zydostki

Granatstein Sara

Wykonawca wyrobku na Firnie był David
Sulman a pomagali mu Bert Brande i
Sara Gr. - wszyscy uciekli do organuacji
Dwór Hechalutz

Zob. J. Cukierman "Nadmiar pomocy" s 179m

VM

Zydówki

Granat Stein Sara

S. 71 Bliższe koleżanki Antorki, zakochane w jej (Sara) (Sara)

1939

1945

rob Folman - Raban Ch. nie rozstałam (by 2 min 4 s 71, 184 biograf 34)

verte

reste

S 184 biogram

Sara Granatsztajn - ur. 1922 r. w Warszawie
Cedach Konspiracyjnego Dworku, uczestniczka gmin-
nego Dworku w getcie, kolporterkę prasy
podziemnej. W styczniu 1943 r. wraz z Ber-
tem Brojdel i Dawidem Szulmanem wykonali
wyrzek śmierci na Terakty Fiwicie. Wywie-
zione do Treblinka na początku powstania
w getcie

5.34 (tylko Sara) • która była moją bliską
koleżanką jeszcze przed wojną

VW
Granatstein Sava

Zamach na ^{Jude}Firste - ostatni Judenrat, który cały
wyrok wykonany został 29 XI 1942. Był to wyrok
był David Szulman, pomagał Ben
Borand i Sava Granatstein z Dror
przy ul. Marmarowski 1945

Gutman J., Zydzi... s. 409

VIII

Granatostejn

Wymok (na Irwście) trykował David Smitman,
pobawa obiadowała z ciętów ZOB Beva Prowals
i Granatostejna
(to pomysł, chociaż o Sary Granatostejn)

zob Mark B. Waller i Zarefacki s. 152

✓m
Kwartet 92-tych Sora

- S. 23 Przewódca grupy ZOB była to Warszawa Sora
Kochy 20 IX o piątym raport bojownic - z
Inkubacji mykują się do chęci, notatki są nie zgod
nie porządku bojownic
S. 24 Tęczyła cytat
Zob Goldkorn D., Wspomnienie - S. 23

VM

Grawatstein Sara
rodzina: Wykonawcą był Szymon
a pomógł mu Bert Brande i
Sara Grawatstein

Cerkiewna 5, Mielnik parafia s 179n

5.

† GRANATSZTEJN

Sara

1922

20B

Powstanie w Getcie
Warszawskim

~~uczestnik
powstania
w getcie~~

Post. Prezydenta RP
Nr 154/48 z 19.04.1948

GRANATS2TEJN Sere

